

Vårdhygienisk eftermiddag för regionen 250225

VRI och riskfaktorer för spridning av smittämnen

Vårdrelaterade infektioner

- ▶ VRI är den vanligaste vårdskadnan och mycket kan förebyggas.
- ▶ De flesta vårdrelaterade infektioner orsakas av patientens egen bakterieflora.
- ▶ VRI driver på antibiotikaresistensen, ökar vårdtid, dyrt, tråkigt för patienten
- ▶ Förebyggande av riskfaktorer får därför stor betydelse. I denna presentation ges exempel på vanliga riskfaktorer för VRI och smittspridning.

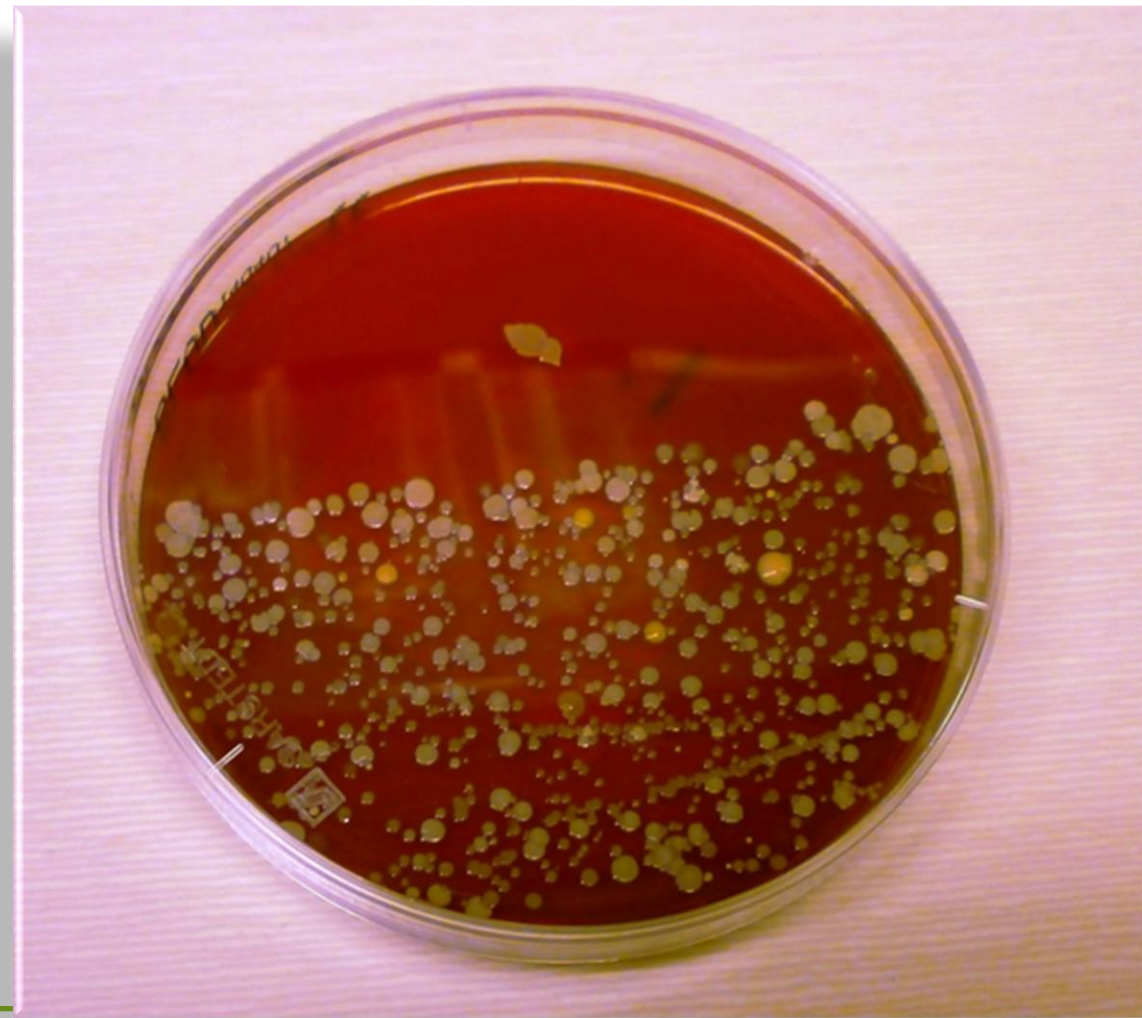
Tänk på...

Det är ytterst sällan man ser med ögat smittämnen i miljön men de finns där, oavsett vilken verksamhet ni arbetar i!

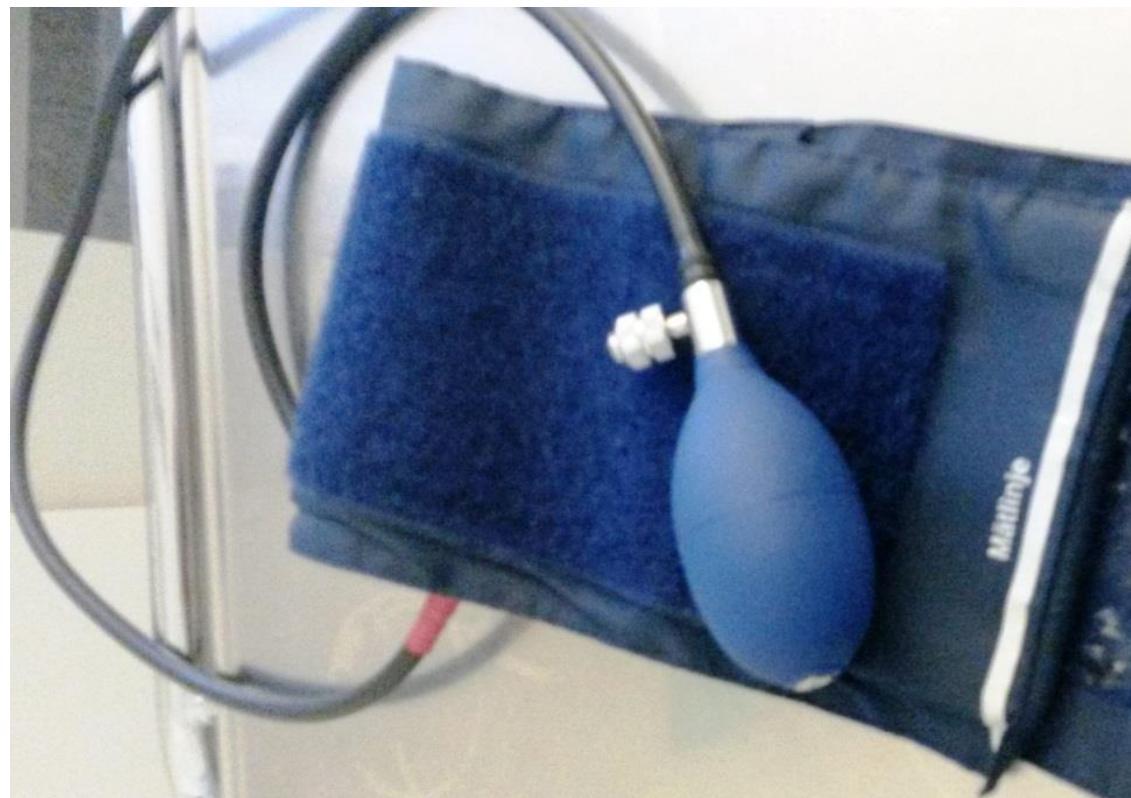
Soffa

Riklig växt utav KNS och mögelsvamp

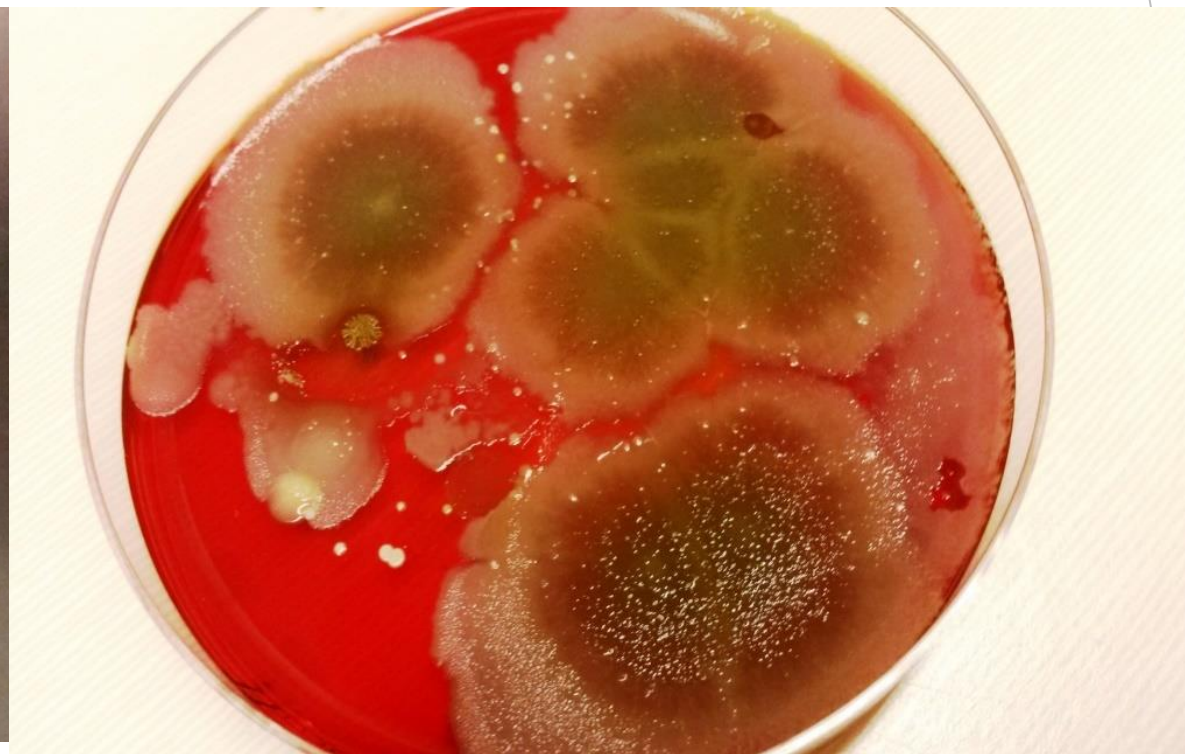
Blodtrycksmanchett

Övervägande stafylokocker samt lite bacillus

Stasband

Överväxt av bacillus, syns även stafylokocker

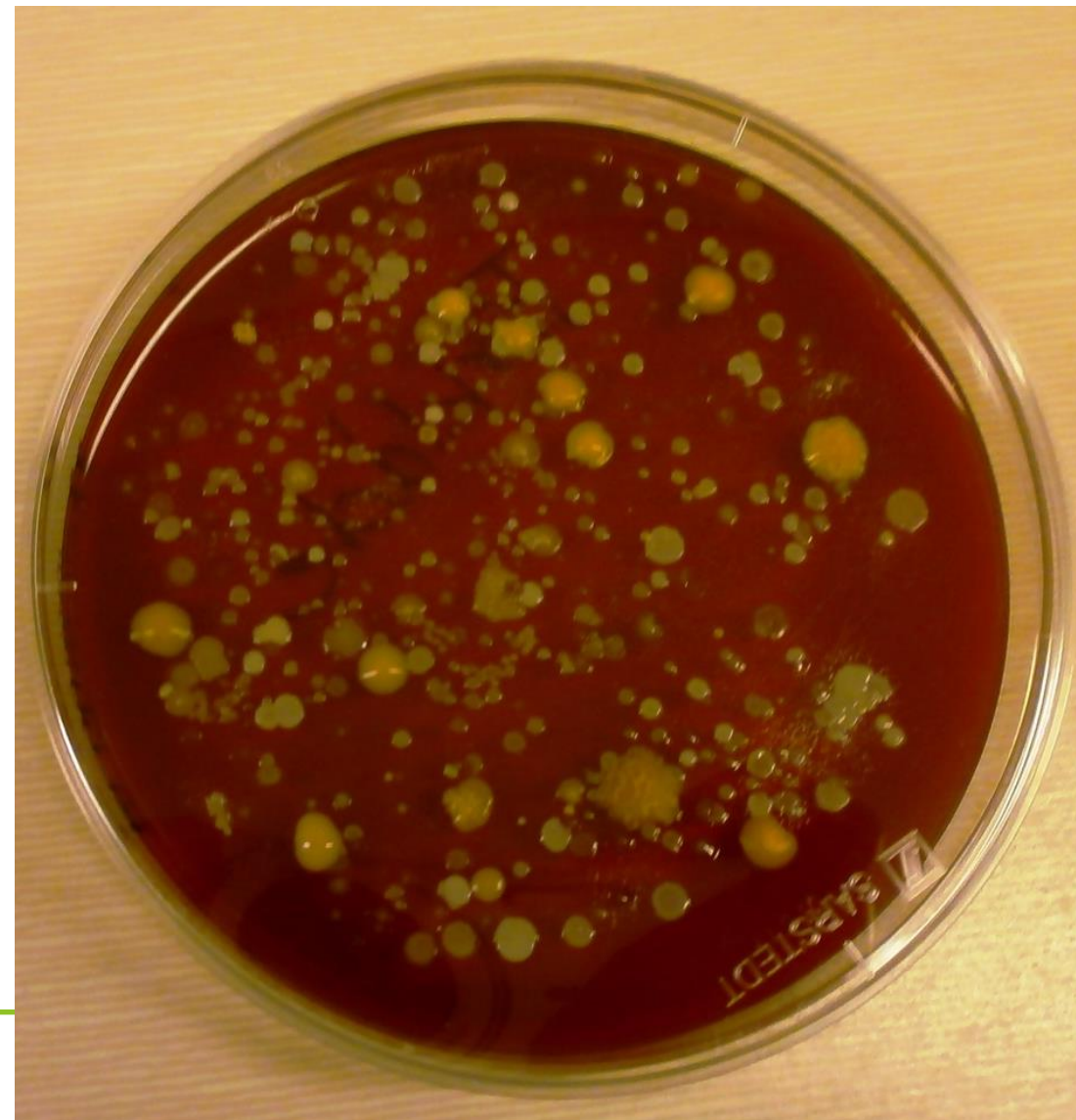

Sax från sjuksköterska

stafylokocker

Personalkläder, framtill stafylokocker, bacillus och mögelsvamp

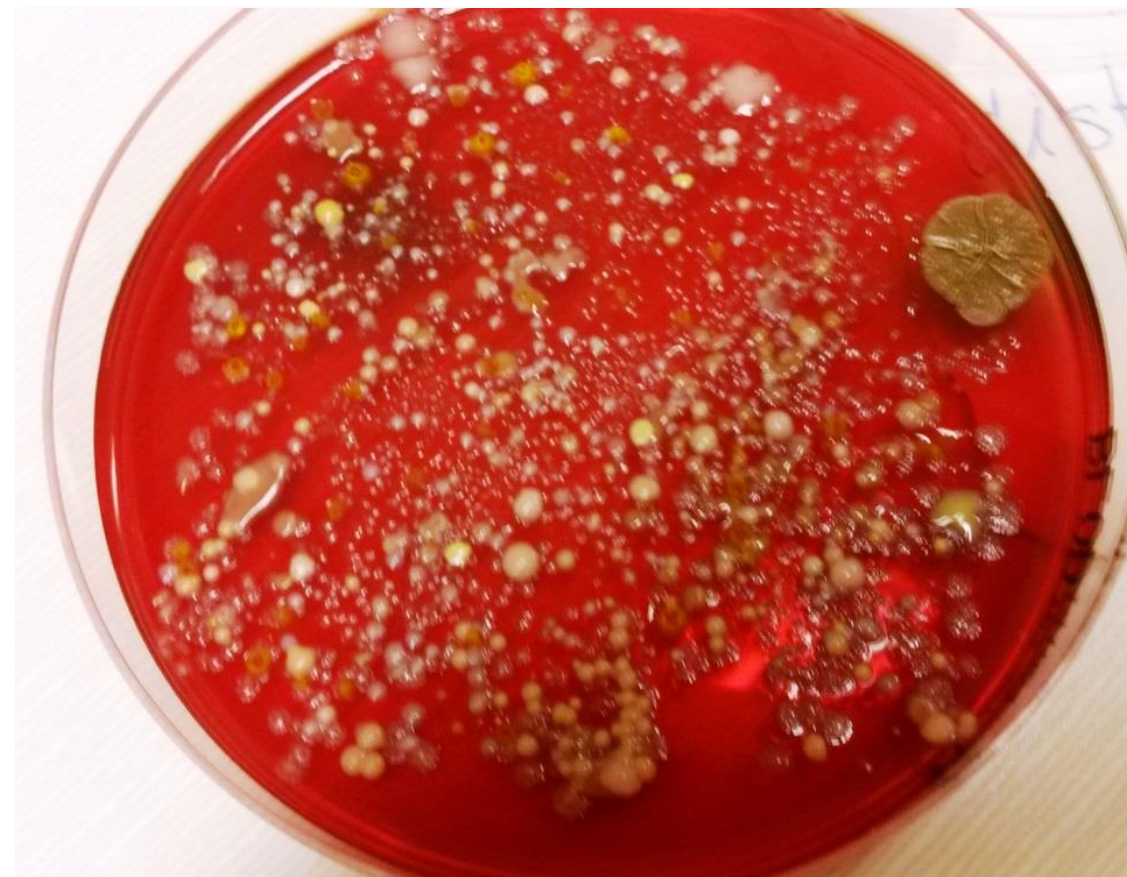
Nyckelkedja och nycklar

stafylokocker, bacillus och mögelsvamp

”Engångsdisktrasa”

stafylokocker, bacillus och lite gramnegativa stavar*

*Gramnegativa stavar = tarmflora

REGION
SÖRMLAND

Tummar

stafylokocker, bacillus och
(gramnegativa stavar* på otvättad hand)

- ▶ 1 – Tvättad hand
- ▶ 2 – Desinfekterad hand
- ▶ 3 – Otvättad hand
- ▶ 4 – Tvättad hand

*Gramnegativa stavar = tarmflora

Tankar/reflektioner
kring detta?

REGION
SÖRMLAND

Risikfaktorer för spridning av smitta

När kroppsvätskorna kommer ut i miljön (hosta, nysningar, kräkningar, diarré, stora vätskande sår)

Bristande städning/desinfektion av ytor och material

Dålig följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

Vårdhygieniska riskfaktorer hos patienter för vidare smittspridning

Hud

Utsöndringar

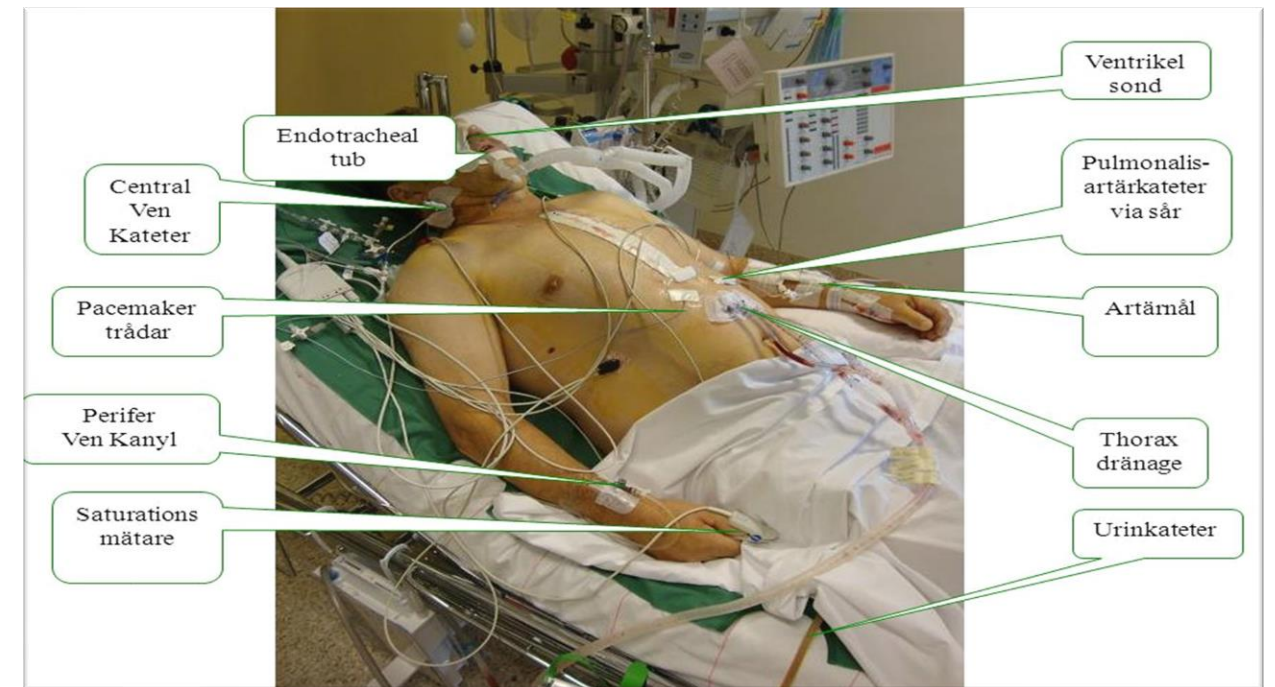
Luftvägar

Kommunikation/kognitiv förmåga

Utvärdera riskfaktorer kontinuerligt

Följsamhet till grundläggande
hygienrutiner inklusive basala
hygienrutiner, oavsett känd eller
okänd smitta, minskar risker

Hud

- ▶ Hudskada, hudsjukdom, fjällande hud
- ▶ Sår: vätskande, svårläkta, omlägningskrävande
- ▶ Infart: CVK, PVK, dränage, trakeostomi
- ▶ Utslag/blåsor i samband med feber

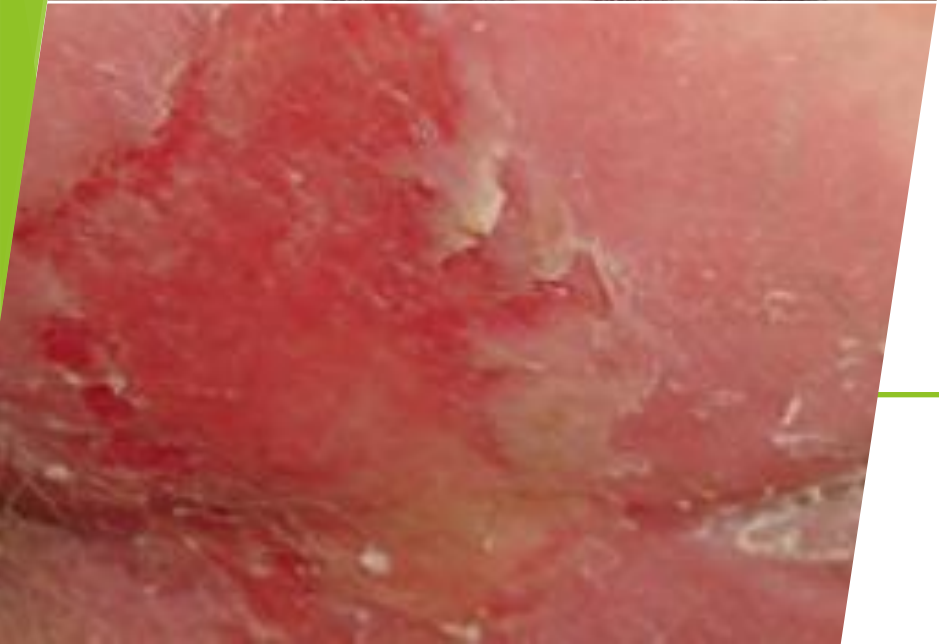

Skadad hud innebär ökad risk både för att sprida och plocka upp smittämnen.

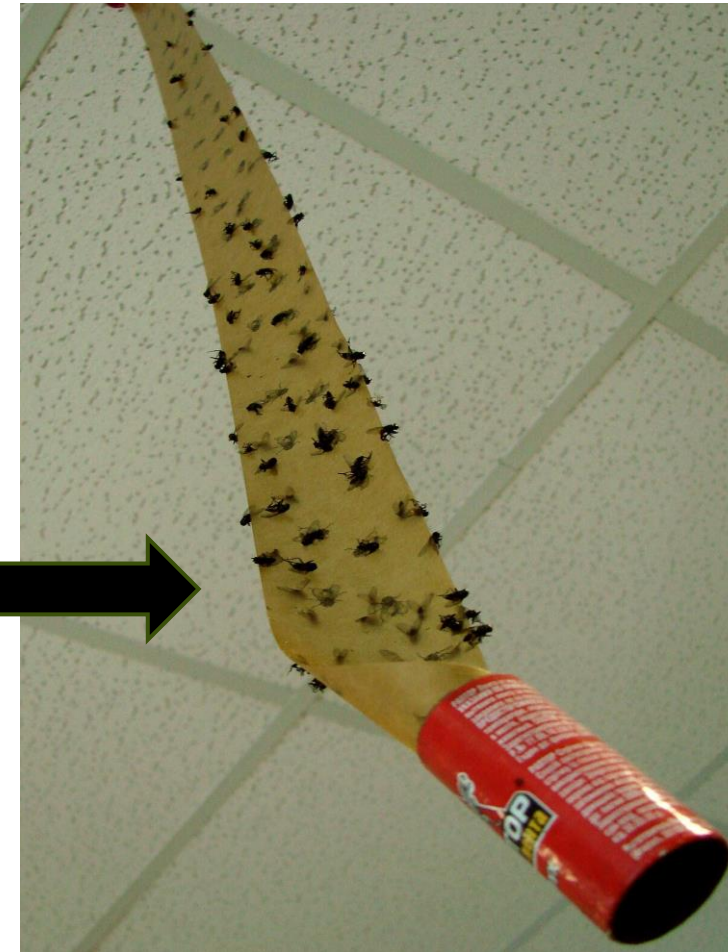
Utslag/blåsor i kombination med feber kan vara luftburen infektionssjukdom.

ÅTGÄRD

Vid vistelse i allmänna utrymmen ska sår vara täckta.
Vid misstanke om luftburen infektionssjukdom isoleras vårdtagaren på eget rum (tex mässling, vattkoppor)

Antal dygn är
den viktigaste
riskfaktorn för
infektion

Utsöndringar

- ▶ Diarré /kräkning, misstänkt infektiös
- ▶ Stomi - svårbandagerad/läckage
- ▶ Inkontinens - läckage
KAD/Suprapubiskateter Blödning

Utsöndringar

Utsöndringar kan innehålla mikroorganismer som kan spridas till omgivningen.

ÅTGÄRD Vid diarré och/eller misstänkt infektiös kräkning vårdas vårdtagaren på eget rum med egen toalett.

Luftvägar

Hosta Snuva Halsont
Endotrakealtub/trakeostomi

Luftvägssekret innehåller mikroorganismer
som kan spridas till omgivningen

ÅTGÄRD informera och ge förutsättningar
för god host- och nyshygien.
Vid misstanke om luftvägsinfektion vårdas
patienten på eget rum

Kommunikation/kognitiv förmåga

Demenssjukdom/kognitiv svikt

Språk-
/kommunikationssvårigheter Syn-
och hörselnedsättning

Beteende - t.ex. stoppar leksaker
i munnen

Nedsatt kognitiv förmåga kan innebära ökad risk att sprida och plocka upp smittämnen, särskilt i kombination med andra riskfaktorer

ÅTGÄRD Bedöm individens förmåga att följa och förstå instruktioner. Ge anpassat stöd vid förekomst av riskfaktorer.

Kom ihåg riskerna och att bryta smittvägarna!

Kroppsvätskorna i miljön (hosta, nysningar, kräkningar, diarré, stora vätskande sår)

Väl utarbetade rutiner för städning/desinfektion av ytor och material

Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

Vårdhygieniska riskfaktorer för smittspridning

Patient med vårdhygieniska riskfaktorer kan innebära ökad risk för smittspridning men även ökad risk att förvärva vårdrelaterad infektion (VRI). Utvärdera riskfaktorer kontinuerligt under vårdtid.

REGION
SÖRMLAND

Följsamhet till grundläggande hygienrutiner inklusive basala hygienrutiner, oavsett känd eller okänd smitta, minskar risker.

Hud	Utsöndringar	Luftvägar	Kognitiv förmåga/ Kommunikation
<ul style="list-style-type: none"> - Hudskada, hudsjukdom, eksem. - Sår: svårläkta omläggningskrävande. - Kärlinfart: PVK, CVK, trakeostomi, PEG, dränage. - Utslag & blåsor, i samband med feber. - I BB/förlossningsverksamhet betraktas bristningar, avslag och såriga bröstvårtor som riskfaktorer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diarré - Kräkningar - Enterostomi - läckande eller svårömlagd - Inkontinens - KAD, RIK, suprapubiskateter 	<ul style="list-style-type: none"> - Hosta - Snuva - Halsont - Endotrakealtub / trakeostomi 	<p>Kognitiv förmåga att hantera smittvägar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demenssjukdom - Språk/kommunikationssvårigheter - Syn- och hörselnedsättning - Psykisk sjukdom - Små barn
<p>Placering av patient : Bedöm behovet av enkelsal & eget hygienutrymme utifrån vilka riskfaktorer som finns. Är patienten utlandsvårdad? Infektionskänslig?</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - Vid vistelse i allmänna utrymmen skall sår & infarter vara täckta med rena förband. - Vid misstanke om luftburen smitta isoleras patienten på eget rum. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vid diarré eller kräkningar vårdas patient på enkelsal med eget hygienutrymme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Patienter med misstänkt eller verifierat smittsam luftvägsinfektion vårdas, så långt det är möjligt, i ett eget rum med stängd dörr. - Påminn om vikten av god handhygien. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bedöm patientens förmåga att följa och förstå instruktioner.

Exempel på patientrelaterade riskfaktorer

Vägledning till åtgärd

Riskfaktorer för vårdrelaterad infektion (VRI)

REGION
SÖRMLAND

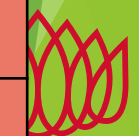
VRI är den vanligaste vårdskadnan och minst 30 % kan förebyggas. De flesta vårdrelaterade infektioner orsakas av patientens egen bakterieflora.

Förebyggande av riskfaktorer får därför stor betydelse. Nedan ges exempel på vanliga åtgärdbara riskfaktorer för VRI.

Arbeta aseptiskt

Vid hantering av sår, drän, kateter, kärl infart, sond och andningshjälpmedel

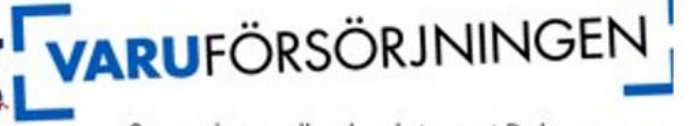
Riskfaktor	Ökad risk för	Vägledning till åtgärd
Sår, drän	Infektion	Bedöm risk för trycksår och förebygg Sår, säkerställ att det finns en behandlingsplan Drän, utvärdera behov regelbundet och avveckla
KAD	Urinvägsinfektion	KAD, utvärdera behov regelbundet och avveckla
Kärlinfart	Bakterieinfektion i blodbanan	Byt infart som inte satts aseptiskt, exempelvis i akutsituation Inspektera och utvärdera behov dagligen Avveckla infart som ej används eller vid komplikationstecken
Trakeostomi, endotrakealtub	Pneumoni	Använd sterilt vatten för befuktning av luftvägar Använd sterilt vatten/natriumklorid för slutsköljning av andningshjälpmedel som rengjorts manuellt
Immobilisering	Pneumoni, trycksår	Mobilisera tidigt, bedöm behov av andningsgymnastik Avhjälp om möjligt faktorer som är sederande eller hindrar mobilisering Höj huvudändan (observera risk för trycksår)
Antibiotikabehandling	C. Difficile infektion Växt av multiresistenta bakterier	Eftersträva riktad terapi, kort behandlingstid och tidig peroral behandling Följ Stramas riktlinjer

REGION
SÖRMLAND

Region Sörmland: Förändring i förbrukning

Samverkan mellan landstingen i Dalarna, Sörmland, Uppsala, Västmanland och Örebro.

Förbrukning

